

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ.....	7
1.1. Теоретична концептуалізація фінансової системи	7
1.2. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток світової економіки та національних фінансових систем	23
1.3. Теоретико-методологічні особливості та проблеми структуризації фінансової системи України	39
Розділ 2. ОЦІНКА СТАНУ СТРУКТУРНИХ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	63
2.1. Макроекономічна оцінка доходів та їх використання на рівні держави, суб'єктів господарювання і населення України	63
2.2. Етапи та динаміка руху фінансових ресурсів інституційних секторів економіки	73
2.3. Фінансово-економічні показники діяльності суб'єктів первинного (базового) рівня фінансової системи України	85
Розділ 3. РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ТА ВИКОРИСТАННІ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	112
3.1. Зовнішньоекономічна діяльність як зростаючий фактор впливу на стан фінансової системи	112
3.2. Сучасні тенденції міжнародного руху товарів, послуг, капіталу та їх вплив на фінансову систему України.....	118
3.3. Фінансові результати зовнішньоекономічної діяльності України	131

Розділ 4. ДОМІНАНТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	145
4.1. Модернізація структури фінансової системи України у глобальному процесі структуризації національних економік	145
4.2. Стратегічні вектори удосконалення фінансової системи України у контексті гармонізації фінансових відносин.....	166
4.3. Зростання ролі фінансової системи у макроекономічному регулюванні економіки України	175
ВИСНОВКИ.....	186
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	189
ДОДАТКИ.....	204

ВСТУП

В умовах всеохоплюючого проникнення глобалізаційних процесів в усі сфери суспільного буття, зростання залежності економіки України від зовнішніх чинників впливу, посилюються вимоги до теорії і практики фінансів. Пошуки можливостей розвитку економіки, подолання існуючих проблем та запобігання їх виникненню у майбутньому, викликають гостру потребу у подальшій розробці теоретико-методологічних основ формування та практичного застосування фінансової системи.

Її нинішній стан не дозволяє суб'єктам економіки адекватно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики і загрози, у результаті чого мають місце падіння реального ВВП, надвисокий рівень інфляції, хронічний дефіцит бюджету, зростаючий рівень державного боргу, значні дисбаланси у фіскальній та монетарній сферах, постійна нестача обігових коштів у реальному секторі економіки тощо.

Це вказує на необхідність зміни підходів до формування нормативно-правового поля діяльності суб'єктів економіки (формування їх фінансових відносин), яке повинно носити системний характер, без чого управління фінансами, практично на всіх рівнях економіки, стає фрагментарним, отже, малоефективним. Системність у цьому контексті означає науково-обґрунтоване впорядкування фінансової діяльності усіх без винятку суб'єктів фінансової системи.

Подальший розвиток економіки, ускладнення економічних зв'язків, процеси демократизації економічної діяльності, глобалізація та безліч інших змін і процесів, які відбуваються в різних сферах суспільного буття, потребують змін у фінансовій системі країни, які мають відповідати не тільки сучасним реаліям, а й бути, певною мірою, каталізаторами суспільного прогресу.

Проблеми фінансової системи та, особливо її окремих складових, завжди перебувають у полі зору зарубіжних та вітчизняних вчених. Вагомий внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів розвитку та структуризації фінансової системи в Україні зробили такі вчені, як В. Андрущенко, О. Білорус, С. Боринець, В. Будкін, О. Василик, З. Варналій, О. Гаврилук, А. Гальчинський, В. Геєць, І. Гуцал, А. Даниленко, В. Дем'янишин, О. Десятнюк, В. Єгоров, С. Захарченков, М. Карлін, О. Кириленко, Л. Кістерський, О. Ковалюк, М. Крупка, В. Кудряшов, М. Кульчицький, П. Леоненко, С. Лондар, Д. Лук'яненко, І. Лютий, В. Мельничук, Л. Миргородська, А. Нестеренко, В. Опарін, Ю. Пахомова,

А. Поручник, О. Рогач, О. Рожко, А. Рум'янцева, В. Сікора, В. Степаненко, В. Федосов, А. Філіпенко, О. Шаров, О. Шниркова, С. Юрій, П. Юхименко та ін.

Попри значну кількість праць вітчизняних та зарубіжних вчених з окремих аспектів фінансової діяльності суб'єктів економіки, формування і функціонування фінансової системи загалом, вона, як єдине ціле, завжди буде заслуговувати ґрунтовних та комплексних досліджень і, що не менш важливо, ознайомлення широкого кола читачів. У зв'язку з цим є потреба у широкому висвітленні теоретико-методологічних основ фінансової системи, необхідності модернізації її структури у руслі глобалізаційних процесів, можливостей її використання на різних рівнях управління економікою.

Метою проведеного дослідження є пошуки можливостей покращення фінансового забезпечення, фінансового регулювання та стимулювання суб'єктів національної економіки на основі удосконалення управління фінансовою системою як єдиним цілим.

У зв'язку з цим узагальнено та поглиблено сучасні теоретичні підходи до категорійного апарату, розкрито проблематику, принципи побудови та завдання фінансової системи. Виявлено напрями впливу на фінансову систему сучасних глобалізаційних процесів, сформовано теоретичні положення, розкрито особливості та проблеми її структуризації.

Виявлено особливості, загальні тенденції, проблеми формування і використання фінансових ресурсів на макроекономічному, секторальному та інституційному рівнях фінансової системи, що стало можливим на основі аналізу окремих макроекономічних показників стану економіки та показників системи національних рахунків.

Висвітлено економічний зміст, принципи та основні напрями зовнішньо-економічної діяльності України, сучасні тенденції міжнародного руху товарів, послуг, капіталу та їх вплив на фінансові системи національних економік, проведено оцінку фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності України.

Розкрито окремі питання структуризації фінансової системи, удосконалення фінансових відносин її суб'єктів та можливості її використання у макроекономічному регулюванні економіки. Зокрема, розроблено пропозиції щодо модернізації структури фінансової системи (на рівні окремих секторів і підсекторів, згідно з якими кожна інституційна одиниця має своє місце у загальній конструкції). Зроблено припущення щодо можливих подальших змін у структурі фінансової системи України у руслі глобального процесу структуризації національних економік світу, поглиблення суспільного поділу праці, виділення нових видів діяльності та їх деталізації за певними ознаками.

Запропоновані у монографії концептуальні підходи до розуміння економічної природи фінансової системи та результати проведеного аналізу її стану дали змогу обґрунтувати деякі напрями її подальшого розвитку в умовах глобалізації та можуть бути корисні для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів та фінансистів-практиків.